

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**In Evangelia: Qvæ Vsitato More in diebus Dominicis &
Festis proponuntur, Annotationes Philippi Melanth.**

Melanchthon, Philipp

Vuitebergæ, 1544

VD16 E 4532

Evanglivi In Die Philippi & Iacobi. Ioannis 14.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35272

EVANGELIUM IN DIE
Philippi & Iacobi. Ioannis 14.

ET dixit Iesus discipulis suis. Non turbetur cor uestrum. Creditis in DEVM, & in me credite, In domo patris mei multæ mansiones sunt. Sin autem mimus, dixissem uobis, uado ad parandū uobis locum, Et cū abiero parare uobis locum, iterum ueniam, & accipiam uos ad meipsum, ut ubi sum ego, & uos sitis, Et quo ego uado, scitis, & uiam scitis.

Dicit ei Thomas, Domine, nescimus, quo uadis, Et quomodo possum⁹ uiam scire? Dicit ei Iesus, Ego sum uia & ueritas, & uita. Nemo uenit ad Patrem, nisi per me, Si cognouissetis me & Patrem meum utiq; cognouissetis. Et modo cognoscitis eum, & eum uidistis.

Dicit ei Philippus, Domine, ostende nobis Patrem, & sufficit nobis, Dicit ei Iesus, Tanto tempore uobiscum sum, & non cognouisti me? Philippe, qui uidit me, uidit patrem, & quomodo tu

do tu dicis, ostende nobis patrem:
 Non credis, quod ego in patre, & pa-
 ter in me est: Verba quæ ego loquor
 uobis, a meipso non loquor, Pater au-
 tem in me manens, ipse facit opera.
 Credite mihi, quod ego in Patre, & Pa-
 ter in me est, Si autem non, propter o-
 pera ipsa credite mihi.

Amen amen dico uobis, qui credit
 in me, opera quæ ego facio, & ipse faci-
 et, & maiora his faciet, quia ego ad Pa-
 trem meum uado, Et quodcunq; petie-
 ritis in nomine meo, hoc faciam, ut glo-
 rificetur Pater in filio. Si quid petieri-
 tis in nomine meo, ego faciam.

Tres sunt præcipui loci.

- I. Quomodo agnoscendus sit, & adorandus
 Deus.
- II. De Filio mediatore & Spiritu sancto.
- III. De efficacia inuocationis.

DE PRIMO.

Pæcipuum & omnium operum hominis
 maximum est agnitio & celebratio DEI,
 ad quam

PHILIPPI ET IACOBI.

ad quam conditi sumus, et indita fuit humane
 menti lux aliqua de Deo, sed hæc ualdè ob-
 scurata est. Quare multæ tristissimæ dubitatiões
 secutæ sunt. Etsi enim mens humana in omnibus
 sanis statuit esse Deum, causam & opificem boni
 in natura, tamen dubitat uniuersaliter, an uelit
 nos indignos exaudire, iuuare, saluare. Ideo
 Deus inde usq; ab initio per certum uerbum &
 testimonium se patefecit, per quod agnosci se &
 uoluntatem suam erga nos uoluit, & ibi rectè
 se coli adfirmat, ubi sic agnoscitur & inuoca-
 tur, iuxta suum uerbum, fide. Sed mens huma-
 na facilè abiicit uerbum, uel propter crucem,
 uel propter insidias Diaboli. Postea uerò errans
 in tenebris, aut prorsus fit Epicurea, sicut nunc
 usitatum est, aut fingit sibi ipsa Deos & cultus,
 sicut Ethnici fecerunt, & Mahometus. Et hi
 cultus omnes conficti humano consilio sunt ina-
 nes. Quia manet dubitatio, ubi ignoratur Euan-
 gelium, an Deus exaudiat.

Ideo discamus hanc doctrinam, quæ in hoc
 Euangelio traditur, quod oporteat, uiuum &
 æternum Deum, sic agnoscere & inuocare, sicut
 se ipse patefecit suo uerbo, & suis testimonijs,
 uidelicet patrem Domini nostri Iesu Christi,

E 4 per quem

IN DIE

per quem placatus est, & promisit se propicium fore, & sanctificaturum Spiritu sancto. Hec inuocatio dupliciter prodest, Discernit inuocationem ueram ab Ethnica, Iudaica, & Mahometica, & dirigitur uerè ad Deum, non aberrat à Deo. Deinde & mediatoris mentione corrigit dubitationem, adfirmat nos exaudiri à Deo.

Sic alligat Christus interrogantem Philippum ad conspectum mediatoris, quasi dicat. Scio uagari humanam mentem, & uariè querere Deum, sed tu omitte humanas cogitationes, & definias uerè esse Deum, qui hunc Christum crucifigendum & resuscitandum misit, & se per eum patefecit mundo, & per eum promisit salutem, & uelle se inuocari, & coli fiducia huius mediatoris, iuxta uerbum ipsi traditum. Sic alligauerat initio patres ad promissionem, In semine tuo benedicentur omnes gentes.

Sed difficile est menti acquiescere uerbo Dei, & requirimus sensibilem noticiam. Ideo inquit Philippus, Domine ostende nobis Patrem, & sufficit nobis, Quasi dicat, Verbum non satisfacit mentibus nostris, conspectus satisfaceret, in quo cernemus initia & exitus, causas & euentus, de quibus angimur. Sapienter & humano

MORE

PHILLIPPI ET IACOBI.

more cogitat, Imo & Moyses incitatus mirabili desiderio, petit illustriorem cognitionem, Exodi 33, inquit, Ostende mihi faciem tuam, cui cum respondet Deus, significat, quo modo uelit agnoscere in Ecclesia, usque ad resurrectionem mortuorum. Non poteris, inquit, uidere faciem meam, sed stabis in foramine petrae, id est, insists Christus, seu Euangelio in Ecclesia, & transibo, id est, toto tempore mundi colligam mihi quasi trasiens in mundo aliquam Ecclesiam & hanc protegam dextra mea, & uidebis posteriora, id est, meam praesentiam ex euentibus & liberationibus cognoscetis. Sed post hunc transitum alia gloria restat.

Porro ut istic Moyses collocatur in saxam ita Christus hic clare nos docet, ut sese intueamur, & statuamus hunc esse Deum aeternum, qui se, in hoc filio Christo, patefecit, & uult inuocari fiducia huius mediatoris. Qui uidet me, uidet Patrem, id est, si uis quærere Patrem, sic tantum agnosces, si defiges mentem in me filium reuelatum, & statues hunc solum esse aeternum Patrem, conditorem rerum, qui me misit, & hanc esse uoluntatem eius solam, quam ego annuncio, de remissione peccatorum, de uita aeterna.

E S

Qui

Qui aliter querunt Deum, sine me & sine uerbo meo, aberrant, sicut aliàs inquit, Qui non honorificat filium, non honorificat Patrem.

DE SECUNDO.

HAEC ipsa contio exponit doctrinam de tribus personis diuinitatis, de aeterno Patre, Filio mediatore, & Spiritu sancto. Discernit Patrem & sese, & tamen facit equalem potentiam. Ego sum in Patre, & Pater in me est. Ipse facit opera, id est, simul operamur Pater & filius, sicut Ioan. & dicitur, Pater meus usq; modo operatur, & ego operor. Et Ioan. primo, Omnia per ipsum facta sunt. Additur & hic de Spiritu sancto: Ego rogabo Patrem, & alium paracletum dabit uobis, ut maneat nobiscum perpetuò, Spiritum ueritatis.

Tres igitur personae hic nominantur, quae simul sunt efficaces equali potentia, Pater aeternus, qui genuit filium, & filius genitus, qui est imago Patris, & Spiritus sanctus, qui est agitator & uiuificator in cordibus piorum.

Sit igitur haec forma inuocationis: Omnipotens aeternae Deus, Pater Domini nostri Iesu Christi, conditor omnium rerum & conseruator
cum

PHILIPPI ET IACOBI.

cum filio tuo & Spiritu sancto, sapiens, bone, misericors, iudex & fortis, miserere mei, propter Iesum Christum filium tuum, quem uoluisti pro nobis esse uictimam, mirando & inenarrabili consilio, sanctifica & rege cor meum Spiritu sancto tuo, iuxta promissionem, Et dabit uobis alium paracletum Spiritum, ueritatis. Hæc inuocatio discernit Ecclesiam à Turcis, Ethnicis, & Iudæis.

DE TERTIO.

DE efficacia inuocationis dicit, Quicquid petieritis in nomine meo, ego faciam, & infra Capit. 16. Quicquid petieritis Patrem in nomine meo, dabit uobis. Neesse est autē obseruare, quod iubet petere suo nomine, uidelicet, propter duo, ut dirigatur oratio ad uerū Deum, Deinde ut teneatur certitudo, quòd exaudiamur & cur exaudiamur. Sciendum est enim exaudiri Ecclesiam propter filium mediatorem. Ergo fiducia filij iubemur petere, & non fiducia nostræ dignitatis, aut cum dubitatione, ut gentes, Iudæi, & omnes ignorantes Euangelium petunt cum dubitatione. Estq; sententia: in nomine meo, id est, propter me mediatorem, uel fiducia mediatoris.

Quoties

IN DIE

Quoties ergo inchoabis tuam preceptionem, cogita hanc promissionem, Quicquid petieritis Patrem in nomine meo dabit uobis, Alibi inquit, faciam: ut ostendat seipsum exaudiri, & simul operari cum Patre. Discamus autem in Ecclesia ueram inuocationem, peculiare & proprium opus esse solius Ecclesie Dei. Ideo sciendum est, quomodo facienda sit, ut recte ad Deum dirigatur, ut sit efficax, Ad hoc necesse est adferre in inuocatione fidem, quae uere statuat, nos recipi propter Christum, & inuocationem non esse irritam, sed sine ulla dubitatione accipere gratiam, quae nominatim haec promissa est. In corporalibus uero, mitigationem aut liberationem, iuxta Dei consilium. Quia debemus obedientiam in cruce, & Deus has liberationes in hac uita uult esse dissimiles.

Cur autem dicit, Maiora his faciet? Respondeo, quotidie arcana opera magna, magna liberationes fiunt in Ecclesia, quae non incurunt in oculos nostros, sed cernentur cum Ecclesia glorificabitur, Nisi enim grassantem Diabolum filius Dei mirabiliter reprimeret, Ecclesiam funditus uastaret. Vincit igitur filius Dei in his qui uere Deum inuocant. Rursus autem uincit
Diabolus

PHILIPPI ET IACOBI.

Diabolus in impijs, aut abijcientibus fidem.

DE IOANNE BAPTIL
STA EVANGELIUM

Matthei 3.

IN diebus illis ueniebat Iohannes Baptista, prædicans in deserto Iudææ & dicens, Pœnitentiam agite, appropinquabit enim regnum cœlorum. Hic est enim, de quo dictum est per Esaiam Prophetam, dicentem, Vox clamantis in deserto, parate uiam Domini, rectas facite semitas eius.

Ipse autem Iohannes habebat uestimentum de pilis camelorum, & zonam pelliceam circa lumbos suos. Esca autem eius erat locustæ, & mel siluestre. Tunc exibat ad eum Ierosolima & omnis Iudæa, & omnis regio circa Iordanem, & baptizabantur ab eo in Iordane, confitentes peccata sua.

Videns autem multos Pharisæorū & Saducæorum uenientes ad baptismum suum, dixit eis, Progenies uiperarum